

MIDDELEN OM LEDEN VAN EEN SCHOOLGEMEENSCHAP TE BETREKKEN BIJ ZAKEN DIE DAAR SPELEN

Hieronder volgt een overzicht van algemene middelen die inzetbaar zijn om de participatie van onder meer ouders te bevorderen.

4e generatie-evaluatie techniek

De methodiek van de Interactieve (4e generatie) Beleidsevaluatie is gericht op het veel scherper krijgen wat mensen echt vinden van een beleidsresultaat. De beleidsvoornemen wordt onderzocht op de claims, concerns en issues die bij verschillende stakeholdersgroepen leven. Via een soort 360 graden-evaluatie worden die CCI's aan andere stakeholders voorgelegd.

Adviesraden

Adviesraden zijn structurele instrumenten voor burgerparticipatie: het zijn organen van de gemeente. Ze kunnen worden ingesteld door de gemeenteraad of door het College van B&W. De meeste adviesraden worden ingesteld door en geven advies aan het College. Een adviesraad wordt ingesteld voor een bepaald beleidsterrein (bijvoorbeeld: kunst, sport, beleid voor ouderen, jongeren of gehandicapten) of voor een bepaald gebied (buurt,wijk of dorpskern.)

BeleidsMediator

Beleidsmediation is een proces onder begeleiding van een neutrale begeleider – de mediator - waaraan vertegenwoordigers van belangengroepen deelnemen die onderlinge tegenstellingen en verschillen willen overbruggen om tot wederzijds voordeel te kunnen samenwerken in een beleidsbeslissing.

Consensusconferentie

Dit is een instrument waarin een beperkt aantal ouders op uitnodiging van een school, wijk of gemeente informatie krijgen, onderling debatteren en een advies uitbrengen op basis van consensus over een concreet beleidsprobleem.

Creatieve concurrentie

Nadat een eerste ronde besluitvorming (probleem, inventarisatie van belangen en ideeën) heeft plaatsgevonden en richting van plan is geformuleerd kan ervoor gekozen worden om consortia in de gelegenheid te stellen gelijktijdig alternatieve plannen uit te werken. Hieraan kan bijvoorbeeld ook een (ontwerp)prijsvraag aan verbonden worden, met als beloning geld voor het uitwerken van het idee.

Creatieve sessie

Bij een creatieve sessie zetten de deelnemers gezamenlijk in groepjes hun ideeën om in iets tastbaars.

Debatwedstrijd

Een debatwedstrijd is geen opzichzelfstaand participatie-instrument, maar een hulpmiddel om in een ouderparticipatie-project aandacht te trekken en bepaalde groepen, bijvoorbeeld de scholieren of buurtbewoners bij het project te betrekken. Daarnaast kan het ouders helpen bij hun meningsvorming over een beleidsprobleem.

Deliberative polling

Doel van deliberative polling kan zijn om een kleine groep ouders zich een weloverwogen en geïnformeerde mening te laten vormen over een beleidsonderwerp. Maar doel kan ook zijn om erachter te komen hoe ouders zich een mening over een onderwerp vormen en onder invloed van welke communicatie en informatie meningen ook veranderen. De methode wijkt af van een

gewone enquête door vervolgens ook diepteinterviews naar het waarom van bepaalde antwoorden te houden, vanuit de veronderstelling dat de leefwereld van vragenstellers en beantwoorders erg kan verschillen, waardoor de interpretatie van vragen erg uiteenloopt.

Delphi methode

Deelnemers met kennis van zaken worden gestimuleerd hun creativiteit aan te wenden en zich daarbij niet te laten beïnvloeden door zaken als groepsnormen e.d. Anonimiteit en zoeken naar consensus zijn belangrijke elementen.

Digi-enquête

Via een a-selecte steekproef getrokken groep ouders ontvangen een brief met webadres, logincode en wachtwoord.

Beslissingsspel

Met een (al dan niet digitaal) beslissingsspel krijgen ouders inbreng in ontwikkelingen en kan meteen de randvoorwaarde geld worden meegenomen. Kern van het spel is het gezamenlijk prioriteren van beleidsvoornemens van een de school binnen de kaders van een gegeven budget. Randvoorwaarde is wel dat aan iedere activiteit een gegeven kostenplaatje hangt.

Digitale debatten

Digitale debatten, oftewel internetdiscussies, zijn een instrument om relatief veel ouders een mening te laten geven en hen te helpen zich een mening te vormen over een beleidsonderwerp, onafhankelijk van tijdstip en plaats.

Enquête, omnibusenquête

Via een enquête kan een (representatief deel van een) doelgroep worden gevraagd naar hun mening over bepaalde onderwerpen.

Focusgroepen

Focusgroepen, vaak ook ouderpanels genoemd, is een instrument om met een of meer relatief kleine en homogene groepen ouders een diepgaand, geleid gesprek te voeren over een gecompliceerd beleidsonderwerp met als doel inzicht te krijgen in de manier waarop verschillende categorieën ouders over dat onderwerp denken en vooral de manier waarop meningsvorming daarover plaats vindt.

Gibson-methode

Discussie over stellingen die in een aantal rondes worden geselecteerd als de stellingen waarover in de groep geen eenduidigheid bestaat.

Ideeën verzamelen, delen en prioriteren

Het bekendste voorbeeld van deze werkvorm is waarschijnlijk de geeltjes-plak-sessie: alle deelnemers krijgen een vraag voorgelegd en worden uitgenodigd 2 of 3 ideeën te formuleren.

Innovatiebudget Ouders

Geef ouders (bijvoorbeeld de oudercommissie) een eigen jaarlijks eigen ontwikkelbudget voor nieuwe initiatieven. Het budget kan door de oudercommissie naar eigen inzicht worden besteed. Een mogelijke voorwaarde voor inzetten van het budget voor een bepaald initiatief is er aangetoond wordt dat er draagvlak is bij een meerderheid van ouders.

Inspiratiebezoeken

Bij een inspiratiebezoek gaat een groep deelnemers vanuit de doelgroep een of meerdere relevante voorbeeldprojecten bezoeken.

Internetforum

Een internetforum werkt normaal gesproken alleen in combinatie met andere instrumenten.

Internetpanel

Het internetpanel bestaat uit een representatieve groep ouders die bijv. eens per maand 10 minuten achter de computer gaan zitten om vragen over een bepaald onderwerp te beantwoorden.

Interviews

Als bij een project slechts weinig ouders of andere personen direct belanghebbend zijn, is het houden van interviewgesprekken een goede manier om deze mensen te betrekken.

Joint factfinding

In een situatie waarbij er grote belangentegenstellingen zijn, is het van belang om eerst aparte sessies te organiseren over het verzamelen en interpreteren van de feiten.

Jouw dag

Het betrekken van (deelgroepen van) ouders bij een beleidsvoornemen met bijeenkomsten die specifiek gericht zijn op deze homogene doelgroep.

Kleine ergernissen

Om in een school de zogenaamde kleine ergernissen aan te pakken, of andersom, snelle verbeteringen door te voeren, kan de gemeente de ouders die er over klagen betrekken door hen een budget te verstrekken om (een deel van) die ergernissen op te lossen. Door die zelfverantwoordelijkheid lost men een aantal problemen op korte termijn op, maar ontstaat vaak meer begrip voor de afwegingen (prioriteit en budget) die een school moet maken

Kwaliteitspanel dienstverlening

Het kwaliteitspanel bestaat uit een aantal ouders. Het test verschillende onderdelen van dienstverlening van de gemeente. Een kwaliteitspanel kan eenmalig of vaak bijeenkomen of over een specifiek probleem gaan of over verschillende onderwerpen

Lagerhuis

Zoals de opzet van het Engelse parlement wordt gebruikt voor het tv-programma, kan een bijeenkomst met discussie ook op deze wijze plaatsvinden.

Lusten en lasten

Een groep bewoners krijgt de lusten, een budget, en ook de lasten, een grote mate van zelfwerkzaamheid om de ideeën en wensen te realiseren. (vergelijk de "kleine ergernissen" aanpak)

MeetingWorks

MeetingWorks bestaat uit een digitale vergadertechniek waarbij een aantal (ca 15) ouders, docenten en/of schoolleiders gezamenlijk kunnen brainstormen via de computer, waarbij de ideeën en suggesties anoniem worden ingebracht.

Olympiade Conferentie

Een Olympiade conferentie bestaat uit drie rondes. Het centrale idee is dat verschillende groepen een vraagstelling steeds integraler gaan benaderen.

Ontwerpatelier

In een ontwerpatelier is een methodiek waarbij de deelnemers zelf aan de slag met de invulling van een bepaald ontwerpvragestuk. Aan het eind van het ontwerpatelier ligt er een voor alle betrokkenen aanvaardbaar ontwerp.

Open huis

Het betrekken van ouders bij een beleidsvoornemen van de school door middel van het houden van een 'open huis' met informatie over het vraagstuk.

Open Space

Het gaat om een (werk)conferentiemodel geschikt voor grote groepen. De Open Space aanpak van Harrison Owen maakt mogelijk om over de 'echte' onderwerpen te praten in een informele sfeer.

Opiniewijzer

Aan de hand van (vaak meerkeuze-) vragen en stellingen toetst men wat standpunten zijn van respondenten en welke keuzen zij maken met betrekking tot een beleidsthema. Met een telefonische versie van de Opiniewijzer kan eenvoudig statistische representativiteit van het resultaat worden bereikt.

Ouderadvieskring

Een groep ouders die een dwarsdoorsnede vormt van de lokale samenleving formuleert antwoorden op basis van goede en evenwichtige informatie rondom een open probleemstelling.

Ouderinitiatief

Een ouderinitiatief is het formele recht van ouders om onder bepaalde voorwaarden en over bepaalde onderwerpen eigen voorstel direct op de agenda van de MR te plaatsen. De raad moet hierover dan beraadslagen en een standpunt innemen. Ook een directeur kan voor zijn eigen beleid een protocol maken mbt ouderinitiatieven

Ouderjury

Ouders werpen vanuit een ander perspectief een blik op de aanpak van bepaalde vraagstukken. Een ouderjury bestaat uit ouders en krijgen vergaande bevoegdheden om zich te oriënteren op een bepaald probleem en hierover een bindende uitspraak te doen.

Ouderpanel

Een groep ouders levert inbreng bij beleidsvraagstukken in de stad waarbij zij gevoed worden door hun persoonlijke beleving van de stad. Ook in het onderwijs wordt steeds vaker gebruik gemaakt van deze methodiek (zie www.oudersalspartners.nl).

Ouder cafe

Een grote groep mensen geeft in een informele setting makkelijker hun inbreng. Het organiseren van een ouder cafe, waarbij de ontmoeting centraal staat, schept een omgeving waar het voor veel ouders makkelijker is hun mening te delen (zie het onderwijscafé op www.oudersalspartners.nl).

Participatieve begroting

Doel van een participatieve begroting is om meer draagvlak te krijgen voor begrotingsbeslissingen door ouders bij de afwegingen te betrekken. Doel van een participatieve begroting is de begroting te laten opstellen met input van zoveel mogelijke betrokkenen, in verschillende ronden. Kern is het laten aanleveren van zoveel mogelijk ideeën voor projecten en ontwikkelingen door zoveel mogelijk mensen, om vervolgens zo democratisch mogelijk die ideeën aan te passen of schrappen totdat het binnen de inkomstenkaders past.

Preferentiemeter

Met de preferentiemeter wordt gemeten welke prioriteiten ouders, deskundigen, leerkrachten, bestuurders toekennen aan verschillende voorstellen, waaruit de mate van draagvlak kan worden afgeleid.

Real time branding

Samengevat komt deze techniek neer op het uitnodigen van rechtstreeks betrokkenen (ouders, bewoners, leden, etc.) in een bijeenkomst van 2 1/2 dag en hen te vragen hun toekomstvisies op papier te (laten) verbeelden.

Referendum

Een referendum: raadgevend of zelfs besluitvormend.

Rijdend theeterras of Huiskamergesprekken

Leden van het schoolbestuur nodigen bewoners uit met hen in gesprek te gaan over wat zij willen. Dit kunnen individuele – besloten – gesprekken zijn (huiskamergesprek), maar ook voor een publiek (“rijdend theeterras op het schoolplein”)

Roept u maar

In een situatie waarbij er verschillende belangen en actoren zijn, de ouders door elkaar heen om tafel laten plaatsnemen. Niemand treedt op als woordvoerder.

Scenariomethode

De scenariomethode is een manier om voor een school verschillende denkbare toekomst te construeren. Scenario's geven inzicht in mogelijk toekomstige ontwikkelingen en kunnen zo hulpmiddel zijn bij het formuleren van langtermijn beleid. Ouderparticipatie daarbij maakt ouders bewust van de invloed van externe processen op beleid en van de beperkte mogelijkheden om die processen bij te sturen. Daarnaast kan participatie de legitimiteit van langetermijn beleid vergroten.

Schouw

De schouw, ook wel knelpuntentour genoemd. Ouders maken samen met schoolleiders een tocht langs specifieke plekken in de school of buurt. Ter plaatse bekijken ze de situatie en spreken ze met andere belanghebbende (leraren, verkeersdeskundige, huisarts, buurtregisseur).

Team Syntegrity / Future Search

(werk)conferentiemodel geschikt voor grote groepen.

Tenplus: methode voor jeugdparticipatie

Tenplus is een spel: een spelbord zoals bij Monopoly met in het midden een plattegrond van de wijk of buurt waarop de bestaande voorzieningen zijn aangegeven en daaromheen in plaats van de Monopoly-straten de voorzieningen die de jeugd wenselijk achten. Geschikt om te praten met ouders over voorzieningen in de buurt

Thuis mee-ontwerpen

Bij concrete inrichtingsvraagstukken in buurten kunnen de bewoners worden uitgenodigd om zelf thuis een plan samen te stellen uit een “bouwpakket”. Meedenken over fysieke inrichtingen is hier bij uitstek geschikt voor (speelplaats, aula, schoolomgeving). De resultaten worden beter naarmate kostenelementen van onderdelen worden meegeleverd (“een gewoon hek kost x per meter, een inbraakveilig hek kost y per meter; het plein heeft een omtrek van z meter”)

Van roepen naar eigen inzet

De verwachting is dat mensen alleen naar een bijeenkomst komen om commentaar te geven over zaken die niet goed gaan in hun buurt of wijk, terwijl zij met een actieve bijdrage mede voor de oplossing kunnen zorgen. Door een bijeenkomst zo op te zetten dat alle knelpunten worden geïnventariseerd en gegroepeerd en er vervolgens (in groepen) wordt nagedacht over oplossingen (gekoppeld aan de vraag “wie moet dat doen”) kan een school onvrede proberen om te buigen in een actieve bijdrage van ouders. Een suggestie is de benoemer van het knelpunt in de oplossingsronde verantwoordelijk te maken voor het genereren van werkbare oplossingen. Onder de onvrede zit namelijk vaak ook motivatie om er zelf iets aan te willen doen.

Veiling

In een proces of project waarin keuzes moeten worden gemaakt over behouden of wegdoen van bepaalde elementen kan de veiling een passende werkvorm zijn. Het is een spelvorm waarbij mensen een fictief bedrag krijgen. De veilingmeester benoemt elementen die weg kunnen of behouden moeten blijven. Aan het deel van de groep die vindt dat het betreffende element behouden moet blijven wordt gevraagd een deel van hun fictieve budget te besteden aan het “kopen” van dit element. De kunst van een goede veilingmeester bestaat er ook uit om boven water te krijgen waarom bepaalde keuzes worden gemaakt.

Versnellingskamer

Versnellingskamer, ook wel aangeduid als Group Decision Room of Brainbox is een kamer vol met computers. (Vergelijk hierboven “MeetingWorks”.)

Visualisaties

Een van de grote voordelen van het gebruik van digitale communicatie is dat gebruik kan worden gemaakt van visualisatie van situaties. Artist impressions van een toekomstige situatie of een beeld roept grotere betrokkenheid op en communiceert goed naar diverse doelgroepen.

Werkgroep leerkrachten en ouders

Voor de concrete uitwerking van beleid kan een werkgroep waarin leerkrachten en ouders die samenwerken tot voor iedereen bevredigende resultaten leiden.

“Schoolaandelen” of “stembiljetten”

Ouders, buurtbewoners en/of leerlingen kunnen aandeelhouder of stembiljethouder worden. Zij worden dit door in te stemmen met de bijbehorende spelregels over bijvoorbeeld over welke onderwerpen ze kunnen meestemmen, wat hun verplichtingen zijn (aanwezigheid op stemvergaderingen).

Woordvoering

Benoem van verschillende doelgroepen ouders zogenaamde woordvoerders die geacht worden het geluid van hun doelgroep te vertegenwoordigen. Het vragen om vrijwillige woordvoerders werkt het beste als de hele groep bij elkaar is. Het in gezamenlijkheid hebben benoemd van een woordvoerder vergroot de legitimiteit en het draagvlak van de woordvoerder.